

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 114/1998 vp hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Eduskunnalle on lakivaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 19/1998 vp.

Eduskunta edellyttää, että Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuk-

sien esittelijöille ja toimistohenkilökunnalle pyritään heidän niin halutessaan järjestämään vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä nykyisellä paikkakunnalla toiseen valtionhallinnon virastoon.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Hallinto-oikeuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Hallinto-oikeudet

Yleisiä alueellisia hallintotuomioistuimia ovat Helsingin, Turun, Hämeenlinnan, Vaasan, Kouvolan, Kuopion, Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeudet.

Hämeenlinnan hallinto-oikeudella on lisäksi pysyvä istuntopaikka Jyväskylässä sekä Kuopion hallinto-oikeudella Mikkelissä ja Joensuussa.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta säädetään erikseen.

2 §

Tuomiopiirit

Hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä säädetään valtioneuvoston päätöksellä.

3 §

Hallinto-oikeuden toimivalta

Hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan hallintolainkäyttölaissa (586/1996) tai muussa laissa.

2 luku

Henkilöstö

4 §

Hallinto-oikeuden jäsenet

Hallinto-oikeudessa on hallinto-oikeuden ylituomari sekä muina jäseninä hallinto-oikeustuomareita. Jäljempänä 7 §:ssä mainittujen asioiden käsittelyyn osallistuu asiantuntijajäseniä.

Ratkaisemattomien asioiden lukumäärän vuoksi tai muusta erityisestä syystä voi hallinto-oikeudessa olla jäsenenä myös määrä-

ajaksi nimitettyjä ylimääräisiä hallinto-oikeustuomareita.

Hallinto-oikeutta johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa hallinto-oikeuden ylituomari.

5 §

Jäsenten kelpoisuus

Hallinto-oikeuden ylituomarin sekä muun kuin 2 momentissa tarkoitettun hallinto-oikeustuomarin ja ylimääräisen hallinto-oikeustuomarin on oltava oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita sekä perehtyneitä julkiseen hallintoon tai lainkäyttöön.

Vaasan hallinto-oikeudessa vesilain (264/1961) mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvien lainoppineiden ja muiden kuin lainoppineiden jäsenten kelpoisuusvaatimuksesta säädetään vesilain 15 luvun 3 ja 15 §:ssä.

6 §

Jäsenten nimittäminen

Tasavallan presidentti nimittää hallinto-oikeuden ylituomarin korkeimman hallinto-oikeuden esityksestä virkaa haettavaksi julistamatta.

Tasavallan presidentti nimittää hallinto-oikeustuomarin. Virkaa haetaan hallinto-oikeudelta tämän julistettua sen haettavaksi. Hallinto-oikeus toimittaa hakemukset lausuntoineen oikeushallintoasioita käsittelevään ministeriöön, joka hankkii asiasta korkeimman hallinto-oikeuden lausunnon.

Korkein hallinto-oikeus nimittää ylimääräisen hallinto-oikeustuomarin hallinto-oikeuden esityksestä. Hänellä on hallitusmuodossa tuomareille säädetty virassapysymisoikeus sinä määrääjänä, joksi hänet on nimetty.

7 §

Asiantuntijajäsenet

Lainoppineiden jäsenten lisäksi osallistuu hallinto-oikeudessa asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen asiantuntijajäsen:

1) lastensuojelulaissa (683/1983) tarkoitetussa lapsen huostaanottoa, sijaishuoltoon sijoittamista, huostassapitämisen lakkaamista tai yhteydenpidon rajoittamista koskevassa asiassa;

2) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitetussa vastoin tahtoa tapahtuvaa erityishuollon antamista tai jatkamista koskevassa asiassa;

3) asiassa, jossa on kysymys mielenterveyslaissa (1116/1990) tarkoitetusta henkilön määräämisestä hoitoon tai hoidon jatkamisesta hänen tahdostaan riippumatta;

4) asiassa, jossa on kysymys päätöksestä, jolla henkilö on päihdehuoltolain (41/1986) 11 tai 12 §:n mukaisesti määrätty hoitoon tahdostaan riippumatta, sekä mainitun lain 13 §:ssä tarkoitettussa asiassa; sekä

5) tartuntatautilaissa (583/1986) tarkoitetuissa asioissa.

Muusta toimenpiteestä kuin lopullisesta pääasiantuntijajäsenestä hallinto-oikeus voi 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa kuitenkin päättää ilman asiantuntijajäsentä.

8 §

Asiantuntijajäsenten kelpoisuus ja määrääminen

Valtioneuvosto määrää hallinto-oikeuteen 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asioita varten riittävän määrän sivutoimisia asiantuntijajäseniä ja näille varajäseniä neljän vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Jäsenen tai varajäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jäsenen ja varajäsenen oikeudesta pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarin viran haltijoista säädetään.

Asiantuntijan ja varajäsenen tulee olla:

1) 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa tehtävään soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, lastensuojeluun perehtyneitä henkilöitä;

2) 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa tehtävään soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, kehitysvammaisten erityishuoltoon perehtyneitä henkilöitä;

3) 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa asioissa psykiatriaan perehtyneitä lailistettuja lääkäreitä;

4) 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa tehtävään soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, päihdehuoltoon perehtyneitä henkilöitä;

5) 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuissa asioissa tartuntatauteihin perehtyneitä erikoislääkäreitä.

9 §

Tuomarinvala ja -vakuutus

Hallinto-oikeuden jäsenen ja asiantuntija-jäsenen on vannottava tuomarinvala tai annettava tuomarinvakuutus hallinto-oikeudessa siten kuin oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 6 a ja 7 §:ssä säädetään, jollei hän ole tehnyt sitä aikaisemmin.

10 §

Esittelijät

Hallinto-oikeuden esittelijöitä ovat hallinto-oikeussihteerit ja notaarit. Kelpoisuusvaatimuksena hallinto-oikeussihteerin virkaan on oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja notaarin virkaan siihen soveltuva korkeakoulututkinto. Kelpoisuusvaatimuksesta Vaasan hallinto-oikeuden sellaisen hallinto-oikeussihteerin virkaan, jonka tehtävänä on esitellä vesilain mukaisia asioita, säädetään vesilain 15 luvun 5 §:n 1 momentissa.

11 §

Sijaisjäsenet

Hallinto-oikeuden lainoppineen jäsenen ollessa satunnaisesti estyneenä hoitamasta virkatehtäviään tai vuosilomalla voi hallinto-oikeuden ylituomari määrätä sellaisen hallinto-oikeussihteerin, jolla on hallinto-oikeustuomarin virkaan vaadittava kelpoisuus, toimimaan hallinto-oikeuden sijaisjäsenenä. Sijaisjäsenenä toimimista koskevan määräyksen lakattua hänet voidaan määrätä edelleen osallistumaan jäsenenä niiden asioiden käsittelyyn, joiden valmisteluun tai käsitteelyyn hän on jäsenenä osallistunut.

Hallinto-oikeussihteerillä on hallitusmuodossa tuomarille säädetty virassapysymisoikeus sinä aikana, jona hän toimii 1 momentissa tarkoitettulla tavalla jäsenenä.

3 luku

Asioiden käsittely hallinto-oikeudessa

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen kolmi-jäsenisenä, jollei laissa erikseen toisin säädetä.

Vesilain mukaisten asioiden päätösvaltaisesta kokoonpanosta säädetään vesilain 15 luvun 14 §:n 2 momentissa ja vesiasetuksen (282/1962) 20 b ja 20 c §:ssä.

Jos valitus tai muussa hallintolainkäyttöasiassa esitetyt vaatimukset on peruutettu kokonaan, yksi jäsen voi tehdä siitä johtuvan ratkaisun. Yksi jäsen voi päättää, että asiassa toimitetaan suullinen käsittely tai katselmus, ja tehdä niiden toimittamiseen liittyvät ratkaisut sekä päättää myös muista asian valmisteluun liittyvistä toimenpiteistä.

13 §

Jaostot

Hallinto-oikeus voi toimia jaostoihin jakaantuneena siten kuin hallinto-oikeuden työjärjestyksessä määrätään.

14 §

Täysistunto

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä hallinto-oikeustuomarit ja ylimääräiset hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastavasti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

Täysistunto on päätösvaltainen, kun läsnä on vähintään puolet hallinto-oikeuden ylituomarin ja hallinto-oikeustuomarin virassa olevista jäsenistä.

15 §

Vahvennettu istunto

Hallinto-oikeudessa voi olla vahvennettu istunto, joka on päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn vahvennetussa istunnossa.

Vahvennetun istunnon kokoonpanosta määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.

16 §

Lainkäyttöasian käsittely täysistunnossa tai vahvennetussa istunnossa

Hallinto-oikeuden ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi siten kuin asetuksella säädetään.

Hallinto-oikeuden ylituomari tai jaoston puheenjohtaja voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi tai muusta perustellusta syystä vahvennetun istunnon käsiteltäväksi siten kuin työjärjestyksessä määrätään.

17 §

Muun asian käsittely täysistunnossa

Muiden asioiden käsittelystä täysistunnossa säädetään asetuksella.

18 §

Esittely

Lainkäyttöasiat ratkaistaan esittelystä.

Asian esittelee hallinto-oikeustuomari, hallinto-oikeussihteeri tai notaari.

19 §

Esteetön kokoonpano

Jos hallinto-oikeudessa ei ole esteetöntä kokoonpanoa, korkein hallinto-oikeus voi hallinto-oikeuden esityksestä määrätä esteellisen jäsenen tilalle lainoppineen jäsenen toisesta hallinto-oikeudesta.

4 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Virkasyyte

Hallinto-oikeuden jäsentä ja esittelijää syytetään virkarikoksesta hovioikeudessa.

21 §

Tietojen ja virka-avun antaminen

Valtion ja kuntien sekä muun julkisyhteisön viranomaiset ovat pyynnöstä velvolliset antamaan salassapitosäännösten estämättä asian käsittelyssä tarvittavia tietoja ja muuta virka-apua hallinto-oikeudelle.

22 §

Käsittelyn julkisuus

Käsittely on toimitettava suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus. Hallinto-oikeus voi määrätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, milloin julkisesta käsittelystä koituisi asianosaiselle erityistä haittaa.

Suullisessa käsittelyssä on muutoin noudatettava oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) säännöksiä.

23 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Työskentelyn järjestämisestä hallinto-oikeudessa määrätään tarkemmin hallinto-oikeuden työjärjestyksessä, jonka hallinto-oikeuden ylituomari täysistuntoa kuultuaan vahvistaa.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annettu lääninoikeuslaki (1021/1974) sekä 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 15 luvun 14 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 14 §:n 3—5 momentti, 14 a, 16—19, 19 a, 20 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, lääninoikeuslaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä vesilain 15 luvun 14 §:n 3—5 momentti laeissa 467/1987 ja 1015/1993, 14 a, 16—19, 19 a, 20 ja 21 § mainituissa laeissa 467/1987.

Mitä muussa laissa tai asetuksessa säädetään lääninoikeudesta, koskee tämän lain tultua voimaan hallinto-oikeutta. Mitä muussa laissa tai asetuksessa säädetään nimeltä mainitusta lääninoikeudesta, koskee tämän lain tultua voimaan sitä hallinto-oikeutta, jonka tuomiopiiriin mainitun lääninoikeuden tuomiopiiri pääosin siirtyy. Mitä muussa laissa tai asetuksessa säädetään vesiylίοikeudesta, koskee tämän lain tultua voimaan Vaasan hallinto-oikeutta.

Tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

25 §

Vireillä olevien asioiden käsittely

Tämän lain voimaan tullessa vesiylίοikeudessa vireillä olevat asiat siirtyvät käsiteltäviksi Vaasan hallinto-oikeudessa. Lääninoikeudessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiiriin asianomaisen lääninoikeuden tuomiopiiri pääosin siirtyy.

26 §

Virkojen täyttäminen

Tasavallan presidentti nimittää Uudenmaan, Turun ja Porin, Oulun ja Lapin lääninoikeuden ylituomarit ja lääninoikeudentuomarit sekä Vaasan lääninoikeuden lääninoikeudentuomarit vastaaviin virkoihin niistä muodostettaviin hallinto-oikeuksiin.

Tasavallan presidentti nimittää muut hallinto-oikeuden jäsenet ensimmäistä kertaa virkoja haettavaksi julistamatta korkeimman hallinto-oikeuden esityksestä. Tällöin hallinto-oikeuden ylituomarin virkoihin voivat ilmoittautua kaikki muiden kuin 1 momentissa mainittujen lääninoikeuksien ylituomarit ja hallinto-oikeustuomarin virkoihin voivat ilmoittautua kaikki näiden lääninoikeuksien ylituomarit ja lääninoikeudentuomarit. Virkaa täytettäessä annetaan etusija tuomarille, jonka nykyinen virka on jossakin hallinto-oikeuden tuomiopiiriin osittain tai kokonaan siirtyvistä lääninoikeuksista. Jos tuomarin virka on lääninoikeudessa, jonka tuomiopiiri siirtyy osittain useaan hallinto-oikeuteen, oikeushallintoasioita käsittelevä ministeriö kuulee tuomarin viran haltijaa siitä, mihin virkaan hän ilmoittautuu ensisijaisesti.

Vesiylίοikeuden vesiylίtuomari voi ilmoittautua 2 momentissa tarkoitetulla tavalla Vaasan hallinto-oikeuden ylituomarin ja hallinto-oikeustuomarin virkaan. Tasavallan presidentti nimittää vesiylίοikeudenneuvokset Vaasan hallinto-oikeuden hallinto-oikeustuomarin virkoihin.

Tuomarin viran haltija, joka on 1—3 momentin mukaisesti nimitetty tuomariksi hallinto-oikeuteen, säilyttää oikeuden pysyä virassaan siten kuin valtion virkamieslain voimaantulolain (756/1986) 25 §:ssä säädetään.

27 §

Muut henkilökuntajärjestelyt

Muu kuin 26 §:ssä tarkoitettu lääninoikeuksien ja vesiylίοikeuden henkilökunta siirtyy ja vastaavat virat siirretään tämän lain voimaan tullessa asianomaisiin hallinto-oikeuksiin. Virkojen siirtämiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta, paitsi milloin ne siirretään paikkakunnalta toiselle. Oikeushallintoasioita käsittelevä ministeriö päättää virkojen siirtämisestä ja henkilöstön sijoittamisesta hallinto-oikeuksiin.

Lääninoikeuksiin määrätty sivutoimiset asiantuntijajäsenet ja heidän varajäsenensä jatkavat toimikautensa loppuun hallinto-oikeudessa vastaavissa tehtävissä.

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain (74/1918) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 250/1996, seuraavasti:

3 §

Korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäviä ovat lisäksi hallinto-oikeuden ylituomarin ja hallinto-oikeustuomarin virkojen täyttämistä

ja hoitamista koskevat asiat sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Laki

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetun lain (547/1994) 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti sekä 4 ja 7 § seuraavasti:

2 §

Lain suhde muihin säännöksiin

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä hallinto-oikeuslaissa (/) tai muussa laissa tai asetuksessa säädetään hallinto-oikeudesta.

3 §

Hallinnollinen päällikkö

Laamanni hoitaa ne hallinnolliset tehtävät, jotka hallinto-oikeuslain ja sen nojalla annetun asetuksen (/) mukaan kuuluvat hallinto-oikeuden ylituomarille.

4 §

Hallintotuomari

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimessa on hallintotuomarin virka. Hallintotuomari valvoo oikeusperiaatteiden soveltamisen ja lain-tulkinnan yhdenmukaisuutta hallintotuomioistuimen ratkaisuihin.

Hallintotuomariin sovelletaan, mitä hallinto-oikeustuomarista säädetään.

7 §

Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunto

Ahvenanmaan maakuntahallitukselta on hankittava lausunto ennen hallintotuomarin nimittämistä ja varajäsenten määräämistä. Samoin on meneteltävä määrättäessä hallin-

to-oikeuslain 7 §:ssä tarkoitettuja asiantuntijajäseniä Ahvenanmaan hallintotuomioistui-
meen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä mar-
raskuuta 1999.

Laki

hallintolainkäyttölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n 2 momentti, 9 ja 12 §, 38 §:n 1 momentti, 48 §:n 1 momentti sekä 69 ja 70 § seuraavasti:

7 §

Valitus valtion hallintoviranomaisen päätöksestä

Valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen.

9 §

Valitus hallinto-oikeuden päätöksestä

Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

12 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä on sen viranomaisen toimialue, jonka päätöksestä valitetaan. Jollei tätä perustetta voida käyttää, valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehneen viranomaisen päätoimipaikka sijaitsee tai, jollei tätäkään perustetta voida käyttää, sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä päätös on tehty.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, sellaisen viranomaisen päätöksestä, jonka toimialueena on koko maa, valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy sen vuoksi, että tässä tuomiopiirissä sijaitsee pääosa päätöksessä tarkoitettusta alueesta tai kiinteistöstä taikka sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, johon päätös pääosin liittyy.

Jos asiassa ei ole toimivaltaista hallinto-oikeutta 1 ja 2 momentin perusteella, valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

38 §

Suullinen käsittely asianosaisen pyynnöstä

Hallinto-oikeuden on toimitettava suullinen käsittely, jos yksityinen asianosainen pyytää sitä. Sama koskee korkeinta hallinto-oikeutta sen käsitellessä valitusta hallintoviranomaisen päätöksestä. Asianosaisen pyytämä suullinen käsittely voidaan jättää toimittamatta, jos vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti tai jos suullinen käsittely on asian laadun vuoksi tai muusta syystä ilmeisen tarpeeton.

48 §

Kuuleminen virka-aputeitse

Valitusviranomainen voi erityisestä syystä päättää, että todistajan tai asianosaisten 39 §:ssä tarkoitetun kuulemisen toimittaa se hallinto-oikeus tai käräjäoikeus, jossa häntä voidaan soveliaimmin kuulla.

69 §

Hallintoriita-asia

Julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta tai muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta aiheutuvaa velvollisuutta tai oikeutta koskevan riidan, johon haetaan viranomaisen ratkaisua muuten kuin muutoksenhakuteitse (*hallintoriita-asia*), käsittelee hallinto-oikeus.

Hakemus, jolla hallintoriita pannaan vireille, on toimitettava hallinto-oikeudelle. Hakemuskirjelmässä on mainittava toimenpide, jota vaaditaan, sekä vaatimuksen perusteet.

70 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus hallintoriita-asia

Hallintoriita-asia käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä sillä asianosaisella, johon tehty vaatimus kohdistuu, on kotipaikka. Jos vaatimus kohdistuu valtioon, kuntaan tai muuhun julkisoikeudelliseen oikeushenkilöön, asian käsittelee se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä tällaisen oikeushenkilön puhevaltaa käyttävän viranomaisen tai toimielimen toimipaikka sijaitsee.

Yksityisen henkilön valtioon kohdistama vaatimus saadaan käsitellä myös siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä on henkilön kotipaikka.

Jos hallintoriita-asia ei, sen mukaan kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, ole toimivaltaista hallinto-oikeutta, asia käsitellään Helsingin hallinto-oikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Lain 12 §:ää ei sovelleta valitukseen, joka tehdään ennen tämän lain voimaantuloa annetusta päätöksestä.

Laki**hallintomenettelylain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1982 annetun hallintomenettelylain (598/1982) 19 §:n 2 momentti seuraavasti:

19 §

Katselmus ja suullinen todistelu

Erityisestä syystä hallintomenettelyssä voidaan kuulla todistajaa valan nojalla ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla. Kuulemisen toimittaa se hallinto-oikeus, jossa kuuleminen voi tapahtua soveliaimmin. Tuomioistuimen käsiteltävässä oikeushallintoasiassa

kuulemisen toimittaa kuitenkin asianomainen tuomioistuin. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää todistajalle kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan kertomuksen johdosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Laki

kuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun kuntalain (365/1995) 56 §:n 2 momentti, 90 §:n 1 momentti ja 97 §:n 1 momentti seuraavasti:

56 §

Valtuuston päätösten laillisuuden valvonta

 Jos valtuusto pysyy päätöksessään, kunnanhallituksen on saatettava hallinto-oikeuden ratkaistavaksi, onko täytäntöönpanolle laillisia esteitä. Hallinto-oikeus ei saa ratkaista asiaa ennen kuin valitusaika päätöksestä on kulunut.

90 §

Kunnallisvalitus

Valtuuston ja kuntayhtymän 81 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen päätökseen sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan pää-

tökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta.

97 §

Jatkovalitus

Hallinto-oikeuden päätöksestä valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien ilmoitustaululla.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 1 § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee oikeudenkäynnin julkisuutta valtakunnanoikeudessa, korkeimmassa oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, kä-

räjäoikeudessa, maa-oikeudessa, vesioikeudessa, vakuutus-oikeudessa, työtuomioistuimessa, markkinatuomioistuimessa ja sota-oikeudessa.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Laki

asiakirjain lähettamisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asiakirjain lähettamisestä 26 päivänä helmikuuta 1954 annetun lain (74/1954)
5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 952/1993, seuraavasti:

5 §

Mitä tässä laissa säädetään valtion hallintoviranomaisesta, sovelletaan myös tasavallan hallitukseen, korkeimpaan hallinto-oikeuteen, hallinto-oikeuteen ja vakuutusoikeuteen sekä, haettaessa muutosta vakuutusoikeuden päätökseen, korkeimpaan oikeuteen, samoin

kuin valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusneuvostoon ja kunnallisiin hallintoviranomaisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1999.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 1998
